

2024-04-30 Nr. NV-1020

ĮSTATYMO PROJEKTAS Nr.: TAP-24-400; 24-401; 24-402 TAIS-24-3111(2); 24-3112(2); 24-3113(2)		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SU NEKILNOJAMUOJU TURTO SUSIJUSIO KREDITO ĮSTATYMO NR. XII-2769 3, 7, 16, 17, 18, 20 IR 22 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS INDĖLIŲ IR ĮSIPAREIGOJIMŲ INVESTUOTOJAMS DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. IX-975 2, 3, 7, 12, 13, 14, 26, 33 STRAIPSNIŲ IR 1 PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	Pasirenkama ☒ Taip ☐ Ne	Finansų ministerija	Pasirenkama ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta 2024-04-23	Pasirenkama ☐ TAP (II dalis) ☐ LRV pasitarimas ☒ LRV posėdis (A dalis) ☐ LRV posėdis (B dalis) ☐ Grąžinti tobulinti

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Lietuvoje kredito davėjai fiksuotosios kredito palūkanų normos kredito gavėjams iš esmės nesiūlo arba nesiūlo aktyviai. Tai reiškia, kad vartotojui neužtikrinama realios galimybės rinktis jam tinkamiausią produktą, nes jam nesuteikiama visa informacija, reikalinga pagrįstam sprendimui dėl produkto (kredito palūkanų normos rūšies) priimti.

Sprendžiama problema yra aktuali, šiuo metu galiojantis teisinis reguliavimas nenustato kredito davėjo pareigos turėti produktą – kreditą, kurio palūkanų norma yra fiksuotoji, ir atitinkamai nėra nustatyta kredito davėjo pareiga pateikti kredito gavėjui pasiūlymą suteikti kreditą, kurio palūkanų norma yra fiksuotoji (įskaitant tam tikram laikotarpiui fiksuotą kredito palūkanų normą). Šiuo metu galiojantis teisinis reguliavimas taip pat nenustato reikalavimų, taikomų fiksuotajai kredito palūkanų normai. Lietuvos banko turimais duomenimis, kreditai, kurių palūkanų norma nėra keičiama visą kredito sutarties laikotarpį, Lietuvoje iš esmės neteikiami. Tokių kreditų teikimas nėra paplitęs ir kitose panašaus dydžio ir panašių bankinių sektorių ES valstybėse, tačiau yra ES valstybių, kuriose kreditai, kurių kredito palūkanų norma yra fiksuota tam tikram laikotarpiui, sudaro didžiąją dalį visų teikiamų su nekilnojamojo turto susijusių kreditų (pvz., Slovakijoje, Airijoje).

Taip pat šiuo metu Indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymo nuostatos nėra suderintos su 2023 m. vasario 21 d. Europos bankininkystės institucijos priimtomis Gairėmis. Reikalingi techniniai pakeitimai.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Projektu siūlomi pakeitimai, kuriais siekiama užtikrinti, kad kredito gavėjui (vartotojui) būtų suteikta reali galimybė pasirinkti kredito palūkanų normos rūšį, t. y. galimybė pasirinkti kreditą, kurio palūkanų norma yra kintamoji, arba kreditą, kurio palūkanų norma fiksuota tam tikram laikotarpiui, kredito gavėjui pateikiant informaciją, kuria remdamasis jis galėtų priimti jam tinkamiausią sprendimą, siūlant nustatyti, kad:

- Kredito davėjas ir (arba) kredito tarpininkas privalėtų kredito gavėjui pateikti bent du pasiūlymus suteikti kreditą. Reikalavimas pateikti bent du pasiūlymus suteikti kreditą būtų įgyvendintas, kai kredito davėjas ir (arba) kredito tarpininkas kredito gavėjui pateiktų standartinę informaciją apie kreditą, kurio palūkanų norma yra kintamoji, ir standartinę informaciją apie kreditą, kurio palūkanų norma yra fiksuota bent penkerių metų laikotarpiui;
- Jeigu kredito davėjas negalės pateikti pasiūlymo dėl bent penkeriems metams fiksuotos palūkanų normos, tokiu atveju kredito davėjas privalės pasiūlyti kredito gavėjui kintamosios kredito palūkanų normos svyravimo rizikai sumažinti ir (arba) jai valdyti bent penkerių metų laikotarpiu skirtą panašią priemonę;

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

- Aukščiau minėtas reikalavimas būtų taikomas tik tiems kredito davėjams, kurių su nekilnojamuoju turtu susijusio kredito portfelis lygus arba viršija 50 mln. eurų;
- Reikalavimus, kurie būtų taikomi fiksuotajai kredito palūkanų normai;
- Fiksuotos palūkanų normos sąvoką (nustatyti, kad kredito sutartyse fiksuotąją kredito palūkanų normą galėtų būti laikoma ne tik tokia kredito palūkanų norma, kuri nėra keičiama visą kredito sutarties galiojimo laikotarpį, tačiau ir kredito palūkanų norma, nustatyta tam tikram laikotarpiui);
- Kiti susiję pakeitimai.

Siekiant suderinti Indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymo nuostatos su 2023 m. vasario 21 d. Europos bankininkystės institucijos priimtomis Gairėmis, siūloma: keisti pateiktas nuorodas; patikslinti įmokų užtikrinimo mokėjimo įsipareigojimais tvarką nustatantį subjektą; naikinti su avansinėmis draudimo išmokomis susijusias nuostatas ir kiti techninio pobūdžio pakeitimai.

Projektui įgyvendinti papildomų valstybės, savivaldybių biudžetų ar kitų valstybės fondų lėšų nereikės.

IGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Projektui įgyvendinti reikės pakeisti Atsakingojo skolinimo nuostatus, patvirtintus Lietuvos banko valdybos, Bendros su nekilnojamuoju turtu susijusio kredito kainos metinės normos skaičiavimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos banko valdybos ir Kompensacijos dėl su nekilnojamuoju turtu susijusio kredito grąžinimo nepasibaigus kredito sutarties galiojimo laikotarpiui skaičiavimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos banko valdybos.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Projektas išvados gauti buvo teiktas Teisingumo ministerijai, Ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai, Konkurencijos tarybai, Lietuvos bankui, viešajai įstaigai „Indėlių ir investicijų draudimas“, Lietuvos bankų asociacijai, Finansinių paslaugų įmonių asociacijai „FINCO“, asociacijai „Lietuvos kreditas“, asociacijai „Lietuvos kredito unijos“, Vartotojų aljansui. Į dalį gautų pastabų atsižvelgta arba jos suderintos darbo tvarka. Dėl pastabų, į kurias neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies, teikiama derinimo pažyma (Lietuvos bankų asociacija pateikė pastabose išreiškia nepritarimą siūlomiems pakeitimams; Teisingumo ministerija turi techninio pobūdžio pastabų; Ekonomikos ir inovacijų ministerija siūlo papildomai įvertinti projekto poveikį konkurencinei aplinkai. Finansų ministerija nurodo, kad projekto poveikio vertinimo rezultatai pateikiami aiškinamajame rašte. Pažymima, kad projekto nuostatos neturės neigiamos įtakos kredito davėjų konkurencijos sąlygoms.

Projektas svarstytas 2024 m. balandžio 23 d. tarpinstituciniame pasitarime, kuriame nutarta pasiūlyti projekto rengėjams įvertinti Teisingumo ministerijos ir Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas. Projekto rengėjai pažymi, kad pastabos įvertintos ir darbo tvarka suderintos su Teisingumo ministerija ir Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupe (projektas, atliekant redakcinius pakeitimus ir jo aiškinamasis raštas bus patikslinti iki projekto pasirašymo).

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Projektas numatytas svarstyti Seimo pavasario sesijoje balandžio mėn.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Tautvydas Brazdžiūnas

Ekonomikos politikos grupė